

Kuliweka Huru Kanisa Lako

Kwa nini utake Kuliweka kanisa lako huru?

Kusanyiko nyingi zina— lengo la uinjilisti la kutekeleza tume kuu—kama mojawapo ya kazi yao maalum (*Mat. 28:19, Marko 16:15*). Zaidi ya hayo, kusanyiko nyingi hazijaweza kufaulu katika juhudi hizo. Sababu ya matokeo haya haba huenda ikawa ni ya kiroho badala ya kimwili: “*Kwa maana kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama; bali ni juu ya falme na mamlaka, juu ya wakuu wa giza hili, juu ya majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho*” (Efe 6:12). Hata hivyo, “*...maana silaha za vita vyetu si za mwili, bali zina uwezo katika Mungu kuangusha ngome*” (2 Kor. 10:4).

Fikiria juu ya mifano hii ya kweli:

1. Kule Adroque, Brazil, Kanisa la Baptist lilikuwa na washirika 70 pekee baada ya miaka 70 ya juhudi za uinjilisti: kanisa hilo lilikuwa kaburi la waanzilishi wa kanisa hilo. Isitoshe, kati ya washirika hao 70, hakuna yeyote aliyekuwa mkazi wa Adroque. Halafu katika mwaka wa 1974, Eduardo Lorenzo akawa mchungaji huko. Kufikia mwaka wa 1987 kulikuwa na washirika 250; kufikia mwaka wa 1990 wakawa 600; kufikia mwaka wa 1991, 1000; kufikia mwaka wa 1993, 2000. Alipoulizwa ni kitu gani kilitendeka katika mwaka wa 1987, Mchungaji Lorenzo alisema kwamba yeye alianza tu kutumia **maombi ya vita vya kiroho**.
2. Mtu mmoja aliyelitwa Carlos Annacondia (aliyemiliki kiwanda cha kutengeneza nati na komeo katika mji mdogo uliokuwa nje ya Buenos Aires, Brazil) alipatwa na tukio la kiroho na akaamua kuiacha biashara yake na kuwa mwinjilisti. Carlos akaanza kujifunza na kutumia **kanuni za maombi ya vita vya kiroho** kama alivyofanya Mchungaji Lorenzo (na wengine), ambaye kazi yake ya kiinjilisti husistiza juu ya vita vya kiroho (kupambana na falme na mamlaka) na utangazaji wa injili—sio tu kwa watu pekee bali kwa askari jela wa kiroho wanaowashika mateka watu hao. Yeye huanza kwa kuiomba miji baada ya kutangaza injili mahali hapo. Akishahisi kwamba nguvu za kiroho zilizo juu ya sehemu hiyo zimetekwa ndipo ataanza kuhubiri injili.
3. Kanisa la Olivus Baptist la Mchungaji Albarto kule Argentina (kwa miaka mingi) lilikuwa limekwama na washirika 50 pekee. Baada ya kuhudhuria mkutano mkubwa wa Annacondia, Mchungaji Alberto na viongozi wake wa kawaida walifanya mkutano wao wenyewe. Baada ya ibada ya kwanza, aliwakaribisha watu kwenda mbele. Hakuna aliyeenda. Alipokuwa aki-sembuka sana moyoni mwake kuhusu ukosefu wa nguvu na kutoitikia kwa watu hao, alisikia sauti ya ndani ikimwambia, “Jaribu kufanya vile Annacondia hufanya.” Alipokuwa karibu kukata tamaa, aliamua kujaribu njia hiyo. Aliomba ombi lenye nguvu la vita vya kiroho na kukemea mapepo waziwazi, kama alivyomwona Carlos Annacondia akifanya. **Baada ya kuyafunga mapepo kwa mamlaka aliyokuwa amepewa na Yesu Kristo**, aliwaalika tena watu waende mbele. Wakati huo watu 15 waliinuka kutoka katika viti vyao na uelekea mbio mbele ya kanisa kumpokea Kristo awe Mwokozi wao. Baada ya kipindi kifupi, kanisa hilo lilikua na likawa na washirika 900 na likaanza kusanyiko za setilaiti za washirika 2,100. Lengo lake sasa ni kuwa na washirika 20,000.
4. Mchungaji Steve Nicholson alihubiri injili kule Evanston, Illinois, kwa miaka sita bila kupata matunda yoyote. Yeye na washirika wa kanisa lake waliwaomba wagonjwa na watu wachache wakapata kupona. Ushirika wake wa Vineyard Christian haukuwa ukikua. Nicholson akaanza **maombi ya bidii pamoja na kufunga**. Kiumbe cha ajabu kisicho cha kawaida kilimtokea na kung’uruma, “Kwa nini unanisumbua?” Kilijitambulisha kama pepo ya uchawi iliyokuwa na mamlaka juu ya sehemu hiyo ya kijiografia. Katika harakati ya vita hivyo, Nicholson alizitaja barabara zilizokuwa katika sehemu hiyo. Roho hiyo ikajibu vikali, “Sitaki

- kukupa sehemu hiyo yote.” Katika jina la Yesu, Nicholson aliiamuru roho hiyo kuondoka mahali hapo. Katika miezi mitatu iliyofuata, idadi ya watu katika kanisa hilo iliongezeka mara mbili kutoka watu 70 hadi 150, wengi wa watu hao walikuwa wameokoka na kuachana na uchawi. Karibu waumini wote wanya walihitaji kukombolewa kutokana na mapepo.
5. Kathie Walters (mwandishi wa kitabu kitiwacho *The Spirit of False Judgment*) anaripoti katika ukurasa wa 32: “... tulipokuwa tukiishi mahali fulani, Mungu alitufahamisha kuhusu **roho ya nuru ya uwongo na umaskini** iliyokuwa juu ya sehemu hiyo. Biashara ilianguka na watu wengi walikuwa waking’ang’ana kifedha na kiroho. Ilikuwa vigumu sana kwa watu kuokoka. Hawakuona wema wa Mungu (unaowafanya watu watubu). **Tulikifunga kitu hicho na kukitupilia mbali** tukiwa chini ya upako. Baada ya miaka mitatu sehemu hiyo ilifanikiwa sana. Biashara ikaanza kunawiri, majengo mazuri yakajengwa, na watu wakafanikiwa na wakaokoka. Mekanisa mazuri yakajengwa mahali hapo.”

Mambo matatu yanaweza kutambuliwa kutokana na mifano iliyo hapo juu (na kutoka kwa mifano mingine mingi ambayo haikutolewa):

- Mbinu na juhudi zote za kiinjalisti duniani zitazaa matunda machache sana **iwapo ushindi hautapatikana katika vita vya kiroho kwanza.**
- Tunatakiwa **kuzingatia kipimo cha kiroho cha ukuaji wa kanisa**, bali si mpango na mbinu.
- Watu wengi ambao hawajampokea Kristo kuwa Bwana na Mwokozi wao hawajafanya hivyo kwa kuwa hawawezi—hawawezi tu kwa sababu Shetani amewapofusha na kuwashika mateka (2 Kor. 4:4).

Katika mwaka wa 1976, mwinjalisti na mhuduma Derick Prince, aliyejulikana katika mataifa mengi aliripoti, “Kwa miaka mingi nimeamini kwamba, **katika kila jiji kuu la taifa lolote lile, Shetani ameweka ‘mtu wa nguvu’**—nguvu ya kiroho isiyoonekana inayosababisha upingaji wa makusudi ya Mungu na watu wa Mungu katika sehemu hiyo.” (Fall, 1976 newsletter).

Mekanisa ya Latin na Marekani Kusini yanaonekana kuwa yanaongoza katika kipimo cha kiroho cha ukuaji wa kanisa, vilevile ukuaji kama huo unafanyika Marekani Kaskazini. C. Peter Wagner anaonyesha vile washirika wameongozeka katika makanisa ambayo yamekubali njia hizi za “kutumia vipaji” za kufanya uinjilisti na huduma, kama inavyoonyeshwa hapa chini:

	Kanisa la Kutumia Vipaji	Kusanyiko la Mungu
	Ukuaji	Ukuaji
1965	milioni 50	milioni 1.6
1985	milioni 247	milioni 13.2
1991	milioni 391	Kubwa zaidi duniani (makanisa 2400 Katika Sao Paulo, Brazil, pekee)

Kutokana na mifano hiyo, ni wazi kwamba makanisa hayo yanafahamu vyema kwamba **vita vya kweli vya uinjilisti ni vya kiroho.** Ishara na miujiza, kukombolewa kutokana na nguvu za giza, uponyaji wa kimuujiza, ibada za kuendelea zenye shauku kubwa, un-

abii, na maombi ya vita vya kiroho huchukuliwa na huduma hizi kuwa matendo ya kawaida ya Ukristo.

Vita vya kibiblia visipoeleweka, kutakuwa na kuvunjika moyo, hasira, kuchanganyi-kiwa, na huduma isiyo na nguvu katika kusanyiko. Hata kama ni kuratibu burudani ya muziki wa Kikristo, kuanzisha kanisa, au kufanya kazi ya uinjilisti, kanuni ni ile ile: **tunatakiwa kumfunga “mtu wa nguvu” na kupata mamlaka juu ya Shetani kabla ya kuyaona matunda kamili ya kazi yetu.**

Kuyaweka makanisa huru kutokana na athari za giza zinazowapinga, kunahitaji **aina mbili za imani ya msingi:** (1) kuamini kwamba roho za giza hukaa ndani ya watu na mahali (vita vya kiroho vya kiwango cha chini katika ardhi) na (2) dhambi za watu huleta laana juu ya ardhi, na kuzipa roho fulani za giza haki ya kisheria ya kukaa mahali hapo au katika ardhi hiyo **mpaka** roho hizo zifukuzwe (vita vya kiroho vya taifa fulani au vya kimkakati).

Ukandamizaji wa kiroho unaohusika katika mifano iliyo hapo juu huwa na umbo mbalimbali. Fikiria juu ya mifano mingine miwili iliyo hapa chini:

1. Miaka michache iliyopita, katika jiji la Guadalajara, Mexico (jiji lenye watu milioni 6), kulikuwa na makansia 160 pekee ya kiinjili, na hiyo ilikuwa chini ya 0.5% ya idadi ya watu wote—ilhali katika nchi za Latin America kulikuwa na 10-20%. Ng'ambo nyingine ya mpaka wa nchi hiyo, 30% ya idadi ya watu ilihudhuria makani- sa ya kiinjili. Kwa nini kulikuwa na ukinzai huo? Iligunduliwa kwamba upinzani wa kiroho ulitokana na jumba lenye soko lililoitwa Kona ya Shetani, ambapo dira iliyoundwa kwa marumaru, iliyokuwa na alama iliyoelekea kaskazini, kusini, masha- riki, na magharibi; Shetani alikuwa ametumia ishara hiyo kulichukua jiji hilo kwa ku- tumia ukandamizaji wa kiroho.
2. Victor Lorenzo aligundua kwamba jiji la La Plata, Argentina, lilikuwa limeanzishwa zaidi ya miaka 100 iliyopita na mtu mmoja aliyekuwa na cheo cha juu katika Freema- son, alilipanga jiji hilo kwa kutumia ishara za Umasoni na tarakimu. Maiti kadhaa iliyotiwa mumiani ilizikwa katika sehemu mbalimbali ili kuhakikisha kwamba jiji hi- lo litaendelea kuwa chini ya utawala wa kipepo uliotaka kumiliki kwa hila. Jumba hi- lo lenye soko la Moreno lililokuwa mbele ya kanisa kuu lilikuwa na sanamu nne za shaba za wanawake warembo, kila sanamu iliwakilisha laana fulani juu ya jiji hilo.

Athari hii ya giza inawezaje kutokea (mamlaka na nguvu katika umbo la roho za nchi fulani)?

Fikiria juu ya mfano wa kanisa ambalo liko Mallakka, Malaysia, ambalo halikuweza kukua pamoja na makanisa mengine yote katika jiji hilo. Nabii mmoja kutoka Uingereza akaenda katika jiji hilo; akaisoma historia ya awali ya Francis Xavier—matukio yaliyompata mmisionari huyo wa Kikatoliki miaka 400 iliyopita. Nabii huyo aligundua kwamba watu wa- likataa kumsikiliza Xavier, kwa hivyo Xavier alipanda juu ya mlima na **kukung'uta vumbi kutoka kwa miguu yake**—kitendo hicho kilileta laana. (Tazama Marko 6:11) Nabii huyo alipeleka kikundi cha wachungaji juu ya mlima huo na wakatubu kwa niaba ya jiji la Mallak- ka kumkataa mtumishi wa Mungu miaka 400 iliyopita. Laana hiyo ilivunjwa, na tangu siku hiyo makanisa ya Mallakka yalianza kukua.

Roho za Maeneo

Mtu yeyote ambaye ametembelea nchi hizi: India, Navajoland, Cameroon, Haiti, Japan, Morocco, Peru, Nepal, New Guinea, na China anaweza kushuhudia kwamba aliona mfumo wa ngazi za madaraka ya miungu na roho, inayochukuliwa kuwa mambo ya kawaida katika maeneo hayo. Viumbe hivyo vinadhaniwa kuwa vinatawala nyumba, vijiji, miji, mabonde, mikoa, na nchi, **viumbe hivyo hutumia nguvu zisizo za kawaida kutawala miendo ya watu wa nchi hizo.**

Jacob Loewen, mwana anthropolojia na mshauri wa ufafanuzi wa Biblia, anaonelea kwamba Agano la Kale linasadiki kuwepo kwa roho za kipepo zinazotawala nchi fulani, ambazo mara nyingi huitwa “miungu.” Anaripoti kwamba katika Marekani ya Kati na Kusini, roho zinachukuliwa kuwa “wamiliki” wa mambo ya kijiografia au mandhari ya nchi. Wahamamaji wa Kihindi hawawezi kusafiri kutoka katika nchi moja kwenda kwa nchi nyingine bila kuomba ruhusa kutoka kwa roho ya nchi inayotawala eneo wanalotaka kuingia ndani..

Vernon Sterk, mmisionari wa Kanisa la Reformed la Marekani ambaye amefanya kazi katika nchi ya Mexico kwa zaidi ya miaka 20 anasema kwamba kila mtu katika makabila ya Tzotzil anaweza kutambua miungu dhahiri kwa majina ya miungu hiyo. Aligundua kwamba roho za uovu na roho za uangalizi zina vyeo na majukumu ya taifa. Roho zote zina mipaka ya kijiografia ambayo nguvu zao zinaweza kufikia, ingawaje nguvu za roho za uovu zinaweza kufika mbali kuliko roho za uangalizi au roho za mababu.

Habari iliyo hapa juu inazua maswali kadhaa. (1) Je, maandiko yana maelezo kuhusu kuwepo kwa roho za nchi? (2) Iwapo mamlaka na nguvu—katika umbo la roho za nchi—zina athari mbaya kwa kazi ya makanisa, huwa zinajitokeza vipi? (3) Zinawezaje kutambuliwa? (4) Zinawezaje kufukuzwa au kuondolewa?

Maandiko yafuatayo yanapendekeza kuwepo kwa ngazi za mamlaka za roho za kipepo, pamoja na ukweli kuhusu hali ya roho hizo, n.k.

1. Shetani ni mtawala wa dunia hii (Yoh. 12:31, 14:30, 16:11, 2 Kor. 4:4).
2. Kristo alipojaribiwa na Shetani, hakupinga uwezo wa Shetani kumpa “*nitakupa milki zote za ulimwengu na fahari yake*” (Mat. 4:8-9).
3. Shetani hunaibisha nguvu zake kwa mamlaka, nguvu, na watawala wa giza (Efe. 6:12). Kunaweza kuwa na milioni kadhaa za roho za giza za aina mbalimbali. Marko 5:9 inapendekeza kwamba jina la roho hiyo lilikuwa “*Legioni*,” kufikia 6,000.
4. Roho zengine za uovu (au mapepo) hukaa ndani ya watu, ilhali zengine zinazoitwa **roho za uangalizi au za mababu hukaa katika maeneo ya kijiografia.**
5. Maandiko mengine yanayoeleza juu ya ngazi za mamlaka ya Shetani ni haya:

Kumb. 12:2-3 na 32:17	1 Fal. 20:23	1 Kor. 15:32
Amu. 3:7	2 Fal. 17:16, 29-31	Ufu. 12:6-10
1 Sam. 7:3-4	Dan. 10:13	Ufu. 20:8, 10
6. Shetani ana mapepo, malaika wa giza, mamlaka, nguvu, watawala wa giza (Efe. 6) waliopewa kazi katika viwango vifuatavyo na kila kiwango kina mamlaka yanayozidi kiwango kilicho chini yake: Nchi, Mikoa, Jiji, Maeneo, Mahali pa kuabudu sanamau, Mahali pa kazi, Makanisa, Nyumba, Watu Binafsi.

7. Roho zengine (kama vile mapepo) zinaweza kubadilika kwa urahisi zaidi. Roho zengine (kama vile roho za mababu au uangalizi) zimewekewa mipaka ya kijiografia katika uwezo wa nguvu zao.
8. Katika hali zengine, roho hizo huwa imara katika nyumba fulani, mto, au eneo la kijiografia, na kusababisha kila mtu anayeishi karibu na sehemu hiyo kuathiriwa na magonjwa, magonjwa ya akili, au mashambulizi makali.
9. Roho ya uovu ikiwa na cheo cha juu, nguvu nyingi za kiroho zitahitajika ili roho hiyo iweze kufungwa.
10. **Usiwahi kuingilia uwanja wa shetani bila kupewa maagizo kamili na Bwana.** Kuna msemo wa zamani unaokubali kwamba, “Hakuna mahali salama kuliko kuwa ndani ya mapenzi ya Mungu; hakuna mahali hatari zaidi kuliko kuwa nje ya mapenzi hayo.” Usipokuwa na ulinzi wa kiroho, giza hilo linaweza kuishinda hali hiyo pamoja na watu wanaohusika katika hali hiyo.
11. Ondoka katika eneo la adui iwapo vita hivyo vinakuzidi.
12. Baadhi ya maarifa na uzoefu katika sehemu hii umetoka kwa watu wanaohudumu katika juhudi za kiinjalisti. Wao hupata ushindi katika juhudi za kiinjalisti baada ya **kuzivunja nguvu za adui** zilizo juu ya kanisa, makazi ya watu, au jiji.
13. Ulimwengu usioonekana wa roho za giza, kama unavyoelezwa katika kitabu cha Frank Peretti (*This Present Darkness and Piercing the Darkness*), unakaribia kueleza ukweli kuhusu ulimwengu huo.

Je, maandiko yanaeleza juu ya kuweco kwa roho za nchi?

Yafuatayo ni maandiko yanayotaja miungu wa nchi:

1. Mwanzo 11:9: Katika Mnara wa Babeli, kulikuwa na ziggurat—jengo la zamani lililojulikana sana na lililokuwa limetengenezwa kwa ajili ya kufanya mambo ya mizungu/ushetani (Mungu aliliharibu kwa kuzivuruga lugha zao).
2. 1 Wafalme 11:5: Sulemani alimtumikia Ashtarothi—mungu wa kike wa Wasidoni, na alimfuata Milkomu—chukizo la Waamoni.
3. 1 Wafalme 20:23: Wapinzani wa Waisraeli waliogopa kwamba wao walikuwa na “*miungu ya milimani*,” iliyokuwa na nguvu kushinda zao.
4. 2 Wafalme 17:9-18 and 29-31: Israeli iliunda miungu yao na kuabudu sanamu.
5. 2 Wafalme 21:3: Manasseh aliunda sanama na akaabudu na kutumikia vitu vyote vya mbinguni.
6. Waamuzi 8:33: Mara baada ya kifo cha Gideoni, Waisraeli waliirudia miungu ya Baali na wakamfanya Baal-berithi kuwa mungu wao.
7. Yeremia 50:2-3: Yeremia anatoa unabii na kusema; “*Beli ameaibishwa na Merodaki amefadhaishwa; sanamu zake zimeaibishwa, vinyago vyake vimefadhaishwa.*”
8. Danieli 10:13-20: inazungumza juu ya Malaika Mlinzi wa Persia.
9. Matendo 19:23-41: watu wa Efeso waliabudu mungu wa kike Diana.
10. Ufunuo 9:11: Abadoni alitambulika kama malaika (pia “mfalme”) wa kuzimu.

Ardhi iliyotiwa najisi imetajwa zaidi ya mara kumi na tano katika Biblia (Zab. 106:38, Isa. 24:5, Yer. 2:7 na 3:1).

Maandiko yanayowaamuru wana wa Israeli “*mtaziharibu sanamu zao zote za mawe na za kusubu na kupabomoa kila mahali pao pa ibada*” (kama vile katika Hes. 33:52) ni mengi sana hatuwezi kutaja yote. Mpango uliotolewa kwa Waisraeli wa Amri Kumi haukufanyika kiajali (kwanza, **msiwe na miungu mingine ila mimi**, na pili, **msijifanyie sanamu ya miungu**); katika siku zote za historia yao, Waisraeli walikuwa na tatizo la kutii amri hizo mbili.

Kwa nini roho za maeneo hutokea?

Ardhi na mahali panaweza kubarikiwa au kulaaniwa kutokana na matendo ya watu wanaoishi mahali hapo. (Tazama Mwa. 4:10-11, wakati ambao Mungu ananena na Kaini akimwambia “*Umefanya nini? Damu ya ngugu yako yanililia kutoka udongoni. Sasa wewe umelaaniwa! Hutailima tena ardhi yenye rutuba ambayo kama kinywa imeipokea damu ya nduguyo uliyemuua.*” na Yesu alipoingia Yerusalemu siku ya Jumapili ya Matawi alisema, “*Nawaambieni kama hawa wakinyamaza, hakika hayo mawe yatapaaza sauti*” (Luka 19:40).

Maandiko hayo na mengine yatakayofuata yanaonyesha kwamba **ardhi ina roho**. Ni vipi ambavyo nguvu za giza huunda ngome za nchi fulani? Hufanya hivyo kupitia kwa ardhi iliyotiwa najisi, kupitia kwa dhambi za watu, ibada ya miungu na sanamu, na desturi za mizungu/ushetani. Kama vile mizoga ya wanyama huwavutia tai wa angani, ndivyo ardhi iliyotiwa najisi huuvutia uovu wa kiroho. **Mapepo hukusanyika mahali ambapo ardhitiwa najisi.**

Ni kitu gani hudumisha **mapepo**? Mapepo huendelezwa iwapo desturi na imani na dhambi zilezile, mitazamo, na utamaduni wa zamani utaendelea. Kama inavyofanyika kwa wanadamu, mapepo huendelea kuwako kama laana za kizazi **mpaka** ziondolewe kwa damu ya Yesu..

Hata hivyo, **roho zinazotawala** hazina mamlaka ya kwenda katika sehemu nyingine bila ruhusa. Hali fulani zimezipa roho hizo mamlaka ya kuunda msingi wa ufalme wao, unaoitumiwa kuwatawala watu wa sehemu hiyo. Hali hizo mara nyingi huitwa “**ngome.**” Watu waliotenda dhambi wakiingia katika nchi fulani na kukaa hapo, nchi hiyo hutwiwa najisi, na roho hizo za nchi hupata haki za kiroho za kubaki mahali hapo, na kuwafanya wakazi hao kuwa mateka.

Maandiko mengi yanaeleza juu ya nchi kutiwa najisi na laana zilizoingia katika nchi hizo kutokana na dhambi za watu walioishi katika nchi hizo. Walawi 18:25 inasema kwamba, “*nchi yao ilitiwa najisi: nami nikaiadhibu, nayo ikawakataa wakazi wake.*” Pia, Ezra 9:11 inasema, “*Nchi mnayoiendea na ambayo itakuwa mali yenu ni nchi iliyo najisi yenye uchafu wa wakazi toka nchi mbalimbali*”

Tusidanganyike kwamba uvunjaji wa amri ya kwanza na ya pili pekee ndiko kutai-chafua ardhi. Dhambi za kikundi, kama hizi zifuatazo, zinaweza kuleta matokeo hayo.

Kuhukumu

Uovu

Kukosoa

Kutosamehe

Ufuasi wa madhehebu

Mafundisho ya uwongo

Migongano

Uvuguvugu

Migawanyiko	Haki ya kujidai
Kuwa na mawazo finyu	Majisifu
Ngome za tamaduni	Hali ya kutojali au Kuridhika mno
Ushikiliaji mno wa sheria	Kiburi
Hali ya kutojali dini	Kutawala
Uchoyo wa kifedha	Usimamizi mbaya
Ubinafsi katika mambo ya roho	Kuamini masengenyo na uvumi
Kukataa kueneza injili	Kukataa kuipinga dhambi

Dhambi za Marekani zinazojulikana vizuri ni:

- Dhambi dhidi ya Wahindi wa Marekani (zaidi ya mikataba 350 ilivunjwa)
- Utumwa
- Kuwatesa Wayahudi kwa kutowapendelea Wasemiti
- Kuwazika Wajapani wa Marekani wakati wa Vita Vikuu vya Pili vya Dunia
- Kiburi cha watu wa Marekani
- Tamaa ya vitu

Roho za maeneo hutambuliwa vipi?

Unaweza kuhudumu uhuru ndani ya shirika la mwili wa kanisa? ... kwa njia ile ile unayotumia kuhudumu uhuru kwa mtu mmoja: **tafuta njia iliyotumiwa na pepo/mapepo kuingia halafu uifunge kwa kutubu.**

Utatambua je vitu ambavyo Mungu anataka kuponya katika kanisa lako au ardhi yenu? Utafanya hivyo kupitia kwa aina ya **uchunguzi wa kiroho** au ujasusi wa kiroho, utakokupa habari utakayotumia kuomba kwa umaizi dhidi ya ngome ambazo dhambi ya kikundi ilitumia kuingia. Watu wengine huiita njia hiyo, **uchoraji ramani ya kiroho**—au kuona na macho ya kiroho nguvu za kiroho na ngome zinazotuzuia kuyafikia makusudi ya Mungu, ni kama “kuipiga hali ya mbinguni x-ray ya kiroho” na pia katika kanisa. Rejelea Ezekeieli 4:1-2 kama mfano wa uchoraji ramani ya kiroho, ambapo Ezekeieli aliagizwa na Mungu achore ramani ya mji wa Yerusalemu juu ya tofali, kisha *“uzingire mji huo.”* Jambo hili linarejelea vita vya kiroho (bali si vya kawaida).

Itakuwa faida kwetu **kumjua mtu mwenye nguvu ni nani ili tuweze kumfunga sawasawa** na kumnyang’anya mali yake (Mat. 12:29, Marko 3:27, Luka 11:21-22). **Uchoraji wa ramani ya kiroho hutusaidia kumtambua mtu mwenye nguvu.** Katika hali zengine, njia hii itatupa **mfululizo wa sifa** zitakazotuongoza moja kwa moja hadi kwa mtawala wa nchi fulani. Katika hali zengine tunaweza kujikuta tunakabiliana na mtu wa kawaida aliye na nyama-na-damu anayetumiwa na Shetani. Vilevile katika hali zengine, tunaweza kujikuta tunakabiliana na muundo wa kijamii uliojaa uovu.

Njia hiyo ya uchoraji ramani ya kiroho inaweza kutimizwa kwa kuzifuata hatua kadhaa muhimu, kama inavyoonyeshwa hapa chini:

1. Fanya uchunguzi na utafiti kuhusu historia na urithi wa ardhi ambayo kanisa liko juu yake (na maeneo yaliyo karibu). Wakati fulani kipande cha ardhi ya kanisa kilipatikana kwa kugawa-

- nywa kwa sehemu kubwa ya ardhi. Fanya utafiti katika maktaba na katika rekodi za mahakama na magazeti ya zamani. **Hasa tafuta vitu vinavyotia najisi**, kama vile: umwagaji damu, uvunjaji wa mikataba, uvunjaji wa maagano, na ubaguzi wa rangi.
2. Katika dhehebu lako, fanya juhudi ya kujua historia ya kusanyiko lako. Majaribu yao yalikuwa gani na yalitokea vipi. Je, kuna ishara zozote zinazoonyesha kwamba dhambi za mtu fulani au za kikundi fulani zilisababisha ukandamizaji unaoonekana wakati huu?
  3. **Kusanya kikundi cha viongozi wa kusanyiko ili muweze kuwa na wakati wa kuomba na kupata upambanuzi.** Tafuta msaidizi kutoka nje akisaidie kikundi hicho kujadili juu ya vipawa vya ukombozi (uwezo) vya kusanyiko pamoja na sehemu zenye ngome za giza (udhai-fu) zinazoweza kuweco (katika wakati uliopita na wakati wa sasa) katika kusanyiko hilo. Mtarajie Roho Mtakatifu awape utambuzi. Fahamau kwamba **Mungu ana shauku kubwa ya kuliweka kanisa lako huru kuliko shauku uliyo nayo wewe.** (Kitabu kiiwacho “*Setting Your Church Free*” kinaweza kusaidia sana katika kulishughulikia jambo hili.)
  4. Waambie watu walio na kipawa cha uombezi na upambanuzi waliombee kusanyiko lako kwa ajili ya kusaidia kutambua ukandamizaji wowote ulioko. Watu hao wanaweza kuwa washirika wa kusanyiko lako au la. La sivyo, wakaribishe katika mikutano yenu mnapofanya mambo hayo.
  5. Ukipambanua kwamba kuna roho chafu juu ya ardhi ya kanisa au kusanyiko, itakuwa bora kuyajua majina ya roho hizo (kama vile, Kali, Iara, Pele) na/au majina yanayowakilisha kazi zao—yanayosistiza wanachofanya (kwa mfano, **roho ya mgawanyiko husababisha mgawanyiko**, n.k.). Watu wanaowaombea wengine ili kuwakomboa kutokana na ukandamizaji wa mapepo wamejifunza kwamba, huwa kuna matokeo mazuri roho zikitambuliwa kwa majina na kuamriwa kuondoka katika jina la Yesu, badala ya kuhudumu kwa ombi lisilo wazi kama hili “Bwana, iwapo kuna roho zozote hapa, tunaziamuru zote kutoka katika jina lako.”

Mwongozo wa Kutumia katika juhudi za utambuzi

1. Onyesha sehemu ya kijiografia uliyo na mamlaka ya kiroho yake—uwanja wa kanisa, au sehemu inayozunguka mahali ambapo jengo la kanisa limesimama (tazama **onyo** zilizojadiliwa hapa chini katika kidokezo cha 11, cha “Muhtasari”).
2. **Omba ili ujue mpango wa Mungu kuhusu mashambulizi na wakati ufaao.**
3. Hakikisha kuna umoja kanisani au kati ya viongozi wa kusanyiko.
4. Onyesha picha kamili, kwa kutambua kwamba hitaji hili ni la mwili wote bali si la viongozi pekee.
5. Hakikisha viongozi wamejitayarisha kiroho kwa kutubu, kunyenyekea, na kuwa watakatifu (rejelea kidokezo cha 1, “Toba ya Mtu Binafsi,” kilichotajwa hapa chini).
6. Fanya utafiti wa hali ya kihistoria ya awali.
7. Fanya kazi na waombezi walio na kipawa cha huduma hii.
8. Tambua:
  - Vipawa vya ukombozi vya kanisa
  - Ngome za Shetani katika sehemu hiyo
  - Roho za nchi zilizowekwa katika mwili wa kanisa au ardhi
  - Dhambi ya shirika—ya zamani na ya sasa
  - Umaizi wa kiroho (unaotakiwa kuthibitisha unachokijua kupitia kwa utafiti)

Mungu atalielimisha kundi hilo kuhusu **tathmini la kweli la udhaifu wao kabla ya wao kuzirithi ahadi hizo**. Mungu huondoa kabla ya kuzidisha. Lazima kitu kife ili kiweze kufufuliwa.

Namna ya Kuondoa Athari za Kiroho Zinazokandamiza

Vita vya kiroho huanzia kwa kiwango cha mtu binafsi na kuendelea kuwa ngumu, kutoka kwa mtu binafsi na familia hadi kwa maisha ya kanisa na kuendelea hadi kwa mji na nchi. Njia ya kuondoa athari hizo inatakiwa kuanza kwa **kukiri na kutubu kwa mtu binafsi** na inatakiwa kutangulia “Mwongozo wa kutumia katika Juhudi za Utambuaji” ulio hapo juu.

1. **Toba ya Mtu Binafsi:** Roho za uovu hutaka kuitawala nafsi au mwenendo wa mtu. Roho hizo huweza kuingia katika maisha ya mtu kupitia kwa laana na dhambi za viziwi vilivyopita, dhambi na maovu ya sasa, kuabudu sanamu, uonevu, vitu au desturi za mizungu/ushetani, kiwewe wakati wa utotoni, kutosamehe, na aina za kujichafua, kama vile uovu. Mambo hayo yakifanyika, mlango hufunguka katika ua la kiroho linalomlinda mtu (rejelea Ayubu 1:6-12) na kuruhusu athari za giza kuitawala sehemu hiyo ya roho yetu au nafsi yetu. Mara nyingi mtu huyo huwa hafahamu kwamba kuna mlango uliofunguliwa au anaathiriwa kwa sababu **Shetani hutuziba macho ili tusiweze kuziona dhambi zetu wenyewe kwani Shetani hukaa na kufanya kazi ndani ya giza**. Hivyo basi roho zetu hupata “najisi ya kiroho” sawa na ile iliyozungumziwa kuhusu makanisa na ardhi. **Lazima sisi wenyewe tuwe safi kabla ya kutarajia kulisafisha kanisa letu na ardhi ya kanisa**.

Njia ya kufanya hivyo ni moja katika dhambi za mtu binafsi na dhambi za shirika:

- Kutambua dhambi yenyewe.
- Kukiri na kutubu dhambi hizo kwa Mungu na kwa ndugu zetu (1 Yohana 1:9).
- Kuomba ili milango ya ua letu iweze kufungwa.

Njia hii ni geni kwa washirika wengi wa makanisa na msaada utahitajika kutoka kwa msaidizi mwenye ujuzi na uzoefu ili jambo hili liweze kutimizwa kikamili. Tayarisha warsha ya masaa 3-5 kwa ajili ya madhumuni haya kabla ya kujaribu kutambua ngome za shirika—la sivyo tutazibwa macho na kukosa kuziona shughuli za Shetani na pia hatutaweza kuisikia sauti ya Bwana (kwani kutakuwa na “takataka” nyingi za kuzuia).

Dhambi zetu wenyewe hutuzuia kuona na kusikia kiroho. (Kifaa bora kinachozungumzia suala hili kiko katika Sehemu ya 1 ya kitabu kinachoitwa ‘*Setting Your Church Free*,’ kilichoandikwa na Neil Anderson; hata hivyo, yeye hashughuliki sana suala la **kuwafukuza roho waovu wanaokaa ndani ya watu**, hilo ni kosa kubwa.) Katika kiwango hiki, **jitaryarishe kwa upinzani dhidi ya adui**.

Zaidi ya hayo, Wakristo wengi hawaamini kwamba wanaweza kuathiriwa na roho waovu wala roho hao kukaa ndani yao. Kutokana na mambo tuliyoona katika vipindi 400 vya maombi ya ushauri, ilibainika kwamba 90% ya watu waliotujia walikuwa na athari za giza zilizokuwa zikiwakandamiza ndani ya nafsi zao. **Kwanza, viongozi wanatakiwa** kunyenyekea kwa kukiri makosa yao. Mara nyingi ibada ya ghafla hutokea baada ya kipindi hiki cha toba.

Mafanikio hayawezi kuonekana mpaka **kauli ya maafikiano** (kulingana na uhusiano wenye mpangilio mzuri) itumike. "*Ikiwa utawala mmoja umegawanyika makundimakundi yanayopingana, utawala huo hauwezi kudumu*" (Marko 3:24). Fahamu kwamba **mamlaka ya kiroho hubainika tu iwapo kuna uhusiano wenye mpangilio mzuri miongoni mwa waumini** wanaofanya kazi kutimiza lengo moja.

2. **Fanya Ombi la Kufunga Mtu Mwenye Nguvu:** Hatua hii inaweza kutimizwa vizuri kati ka mkutano wa shirika na inaweza kuendeshwa vizuri kupitia kwa uongozi wa msaidizi aliye na uzoefu (mapendekezo ya mada hii yako katika Sehemu ya II ya kitabu kiitwacho; '*Setting Your Church Free*'). Anza kwa kuomba na kudai ulinzi wa Zaburi 91. (Hii inaweza kufanywa na watu kadhaa, mmoja baada ya mwingine, au kwa kutumia mtindo wa kule Korea, ambapo watu wote huomba kwa sauti wakati mmoja; wakati mwingine kwa sauti ya juu sana. Pia rejelea Mat. 12:28-29, Marko 3:27, Luka 11:21-22.)
3. **Toba ya Kujishirikisha:** Baada ya utakasaji wa mtu binafsi kufanyika na ngome kutambuliwa na kuvunjwa, kikundi kitakuwa tayari kuingia katika hatua ya toba ya kujishirikisha. Hatua hii hufanyika **mtu anapotambua dhambi za shirika za kizazi hiki au kilichopita halafu awe tayari kusimama kwa niaba yao na kutubu dhambi zao** (kusamehe dhambi hizo). Kumbuka, "*Mkiwasamehe watu dhambi zao, wamesamehewa; msipowasamehe, hawasamehewi.*" (Yoh. 20:23).

Dhambi inatambuliwa kuwa na sehemu mbili: dhambi yenyewe na maovu au matokeo ya dhambi hiyo. (Kwa mfano, dereva mlevi akisababisha ajali na amuumize mtu, dhambi hiyo itakuwa juu ya dereva huyo mlevi lakini matokeo ya dhambi hiyo huonekana kwa mtu aliyejeruhiwa au aliyeuwawa.)

Kutoka 20:5 inatuarifu, "... *nawapatiliza wana maovu ya baba zao, hata kizazi cha tatu na cha nne cha hao wanichukiao.*" Katika kifungu hiki cha maandiko, wana hawakutenda dhambi—lakini **matokeo ya dhambi za baba zao** huwafuata kupitia kwa laana ya kizazi **mpaka** toba ifanywe kwa ajili ya dhambi hiyo ya kwanza na dhambi hiyo ifunikwe kwa damu ya Yesu. Hi i si kusema kwamba kila mtu hawajibiki mwenyewe mbele za Mungu kwa dhambi alizofanya mwenyewe! Yesu alijitwalia dhambi zetu na akatufia msalabani ili tuweze kuwa huru. Sisi pia tunaweza kusimama kwa niaba ya mtu mwingine (mtu mmoja au kikundi, aliye hai au aliyekufa) na **kuomba ili waweze kusamehewa, na kuomba kwamba matokeo ya dhambi ya kwanza yaondolewe**. Tazama mifano ya kitendo hiki iliyo hapa chini:

- a. 2 Samueli 21:1, 3: "*Wakati mmoja kulitokea njaa kali nchini Daudi akiwa mfalme. Njaa hiyo ilidumu miaka mitatu mfululizo. Daudi alimwomba Mwenyezi-Mungu shauri. Mwenyezi-Mungu akamwambia, "Sauli na jamaa yake wana hatia ya kumwaga damu kwa sababu aliwaua Wagibeoni.".... Daudi akawauliza Wagibeoni, "Niwatendee nini? Nitalipaje kwa maovu mliyotendewa ili mpate kuibariki nchi hii na watu wake Mwenyezi-Mungu?"*
- b. Danieli 9:5-7: Danieli alitubu kwa niaba ya babu zake na akaomba kwa ajili ya dhambi ya shirika.
- c. Nehemia 1:6-7: Nehemia aliungama dhambi za Israeli. Pia, "... **watu wa Israeli walikuwa wamejitenga mbali na watu wa mataifa mengine wakasimama na kuungama dhambi zao na maovu ya babu zao**" (Neh. 9:2).
- d. Rejelea maandiko mengine yanayoeleza juu ya toba ya kujishirikisha (Ezra 9:5-15 na Yer. 3:25, 14:7 na 20).

4. **Ungama dhambi za shirika:** Mtu mmoja au wengi (mmoja baada ya mwingine) anaweza kusimama na kuungama dhambi za shirika. Iwapo mwakilishi wa kikundi kilichokosewa yuko hapo, ni vyema kuungama kwa mtu huyo na kuomba msamaha mbele ya watu wote, kama vile katika hali ya ukabila, ubaguzi, au dhambi zilizotendewa Wahindi wa Marekani. Iwapo hali ya kutosamehe ipo miongoni mwa washirika wa sasa, ni vyema kuomba msamaha mbele ya watu wote.

Wakati wa kuomba msamaha wa dhambi, Nehemia na Danieli waliungama dhambi zao wenyewe pamoja na dhambi za shirika za babu zao. Watu **wanaosamehe dhambi za wengine** wasisahau kujishirikisha na dhambi zilizofanywa au zinazofanywa, hata kama wao wenyewe hawana hatia ya dhambi hizo.

5. **Omba ili Dhambi hizo Zisamehewe:** Kwa kuelekezwa na kiongozi, mtu mmoja mmoja katika kikundi ataomba dhambi hizo zisamehewe au watu wanaweza kuomba pamoja wakati mmoja. Ngome zozote au dhambi za shirika zinatakiwa kutambuliwa na kuombewa.

Tukishatambua shughuli ya **mamlaka yenye sifa fulani**, tunatakiwa **kukuza sifa iliyo kinyume**—sio tu kwa kuyapinga majaribu lakini kwa kuonyesha kitendo halisi. Je, adui anatuletea majaribu ya kuwa watu wa kutisha na wachoyo? Tunatakiwa kuipinga tamaa hiyo kwa ukarimu wa ajabu. Tunaweza kukishinda kiburi kwa kuwa wanyenyekevu na kuishinda tamaa ya mwili kwa kuwa watakatifu; tunaweza kuushinda woga kwa kuwa na imani, na kuushinda uchovu kwa kuwa na bidii.

Mbali na kuyapinga majaribu kwa kufanya kitendo halisi, tuna wajibu wa ku-ziachilia nguvu za Mungu tunapolitangaza Neno lake kwa sauti. Katika **haki yetu ya mamlaka** kuna faida kubwa ya **kunena ili kusudi la Mungu lifanyike** kama anavyotufunulia mawazo yake. Tunanena *katika* jina la Yesu, *kupitia* kwa nguvu za Roho Mtakatifu, *kwa sababu* ya damu ya Yesu iliyomwagika, *kwa* upanga wa Roho, ambao ni Neno la Mungu.

6. **Kuweka Nguzo katika Jengo au Ardhi:** Kwa kutumia Isaya 33:20-23 neno kwa neno, kusanyiko zengine zimepata msaada mkubwa kwa kuweka nguzo halisi katika kona za jengo au ardhi yao. Tafuta nguzo (2" x 2") kwa kila kona ya jengo au ardhi hiyo halafu andika juu ya nguzo hizo maandiko, kama vile, “*Mpingeni Shetani naye atawakimbia*” (Yak. 4:7). Kipeleke kikundi katika kila kona na **kuomba maombi ya ulinzi**; itisha nguvu za damu ya Yesu na uwekaji wakfu wa ardhi hiyo. Pandeni nguzo hizo ardhini kama ishara ya kujipatia “paa la kiroho” na kuweka mpaka katika ardhi iliyowekwa wakfu kwa Mungu. **Mtangazie adui** kwamba vitu vyote vilivyo katika ardhi hiyo vimekabidhiwa kwa Mungu, na vile vile watu walio katika ardhi hiyo.

Kwa Muhtasari

1. Ufalme wa Shetani ni ngazi ya mamlaka iliyo na mipaka ya roho waovu, iliyo na mpango, mamlaka, na viwango vya amri.

2. Falme, mamlaka na nguvu za ulimwengu wa roho (Efe. 6) hutaka kutawala sehemu za kijiografia, miji, watu, na makabila.
3. Neno la Mungu linawaambia waumini wasizipuuze nguvu hizo, vilevile linatuamuru tuziteke, **tumfunge mtu mwenye nguvu**, tuteke nyara mali yake, na kuvunja utawala na mamlaka ya mwovu aliye katika eneo letu la mamlaka (Tazama **onyo** zilizojadiliwa hapa chini katika kidokezo cha 11)
4. Sisi tulio waumini, tumepewa mamlaka ya **kumshinda adui** kutokana na ushindi wa Yesu.
5. Tunatakiwa **kutumia Neno na nguvu za Mungu kwa hekima** kulingana na utambu-zi wa milki isiyoweza kuonekana.
6. Tunatakiwa **kumshinda mwovu** kabla ya kutumia mbinu za huduma kwa watu.
7. **Juhudi zetu zinatakiwa kuwa na kiwango kikubwa cha kusifu na kuabudu.** Kati-ka enzi za Mfalme Yehoshafati (2 Nyak.20), Mungu aliwashinda adui za Yuda kwa njia ya kumsifu Mungu wala si kwa vitendo vya kijeshi: “... *akawaweka wale wata-kaomwambia BWANA, ... na kusema, Mshukuruni BWANA; kwa maana fadhili zake ni za milele. Wakati walipoanza kuimba na kusifu BWANA aliwavuruga akili wanajeshi wa Amoni, Moabu, na wa mlima Seiri, waliokuja kupigana na Yuda. Na wanajeshi hao wakashindwa*” (2 Nyak. 20:21-22). **Njia ya kweli ya kuliondoa giza ni kuleta nuru.** Imarisha uwepo wa Bwana miongoni mwa watu wake kwa njia ya kusifu (Zab. 22:3).
8. **Vumilia uchungu mpaka uzae.** Mafaniko ya ushindi wa kiroho ya kanisa lako ya-taathiriwa na **hali mbili za kiroho:** nguvu za hamu yenu na kipimo cha imani yenu. **Kitu chochote kinachowazwa na Mungu hatimaye hutimia.** Dumisha **usugu mta-katifu** unapoomba ushindi. Kipindi cha kuvuna kitakuja. Huduma mpya zitazaliwa. Hata hivyo, vitu hivyo havitafanyika mara moja. **Mpango wa Mungu huwa mrefu kuliko mpango wetu.**
9. Kumbuka, vita vya kiroho siyo lengo lenyewe bali ni kifaa cha kufanya uinjilisti na huduma kwa njia inayofaa. Lengo letu si kuzifichua tu ngome za kishetani na kufunga mamlaka na nguvu; **balilengo letu ni kuurejesha utukufu wa Mungu kwa vitu vyote vilivyoubwa na pia kuvirejesha kwa makusudi yake.** Vita vya kweli vya kuwa na uinjilisti na huduma inayofaa ni **vita vya kiroho.**
10. **Fanya mpango wa siku za baadaye.** Kanisa lako lina shirika lililopita, la sasa, na la baadaye. Sehemu yenu ya familia ya Mungu ina kipawa, ahadi, na eneo la kuchukua. Ni muhimu kwenu **kufahamu kile ambacho Mungu ameliita kusanyiko lako kuwa na kufanya**, iwapo mtafaulu kukamilisha neno ambalo Mungu amewapa watu wenu na kanisa lako.
11. Kuna **maonyo** mawili ya kuzingatia:
  - a. **Usithubutu kufanya mambo yanayozidi kiwango chako cha athari ya kiroho na mamlaka, bila kupata mwongozo maalum kutoka kwa Mungu.** Kufanya hivyo hukuondoa katika paa la kiroho la ulinzi na kukuhatarisha kwa silaha za adui. Pia kufanya hivyo huleta **dhambi ya kuthubutu**—ya kujaribu kuendeleza

Ufalme wa Mungu bila mwongozo maalum kutoka kwake. **Una mamlaka ya ku-liombea kanisa lakini huna mamlaka ya kuuombea mji au ngome za mji (kama vile maduka ya picha za kutia ashiki) mpaka Mungu akuongoze kufanya hivyo** (soma kitabu hiki “*Needless Casualties of War*” kilichoandikwa na John Paul Jackson).

- b. **Usizingatie giza sana kuliko nuru.** Ingawa tunatakiwa kufikiria juu ya nguvu za giza wakati wa kufanya mambo hayo, tukizifikira sana zitapata nguvu zaidi.

Kuomba Dhidi ya Roho za Maeneo

1. **Soma vitabu kumi kuhusu mada hii kabla ya kufanya chochote.** Kitabu cha kwanza kinatakiwa kuwa ‘*Engaging the Enemy*’ (kilichoandikwa na C. Peter Wagner; soma sehemu iliyo katika ukurasa wa 145 iliyochangiwa na Vernon Sterk).
2. Kiwango cha ushindi wa kiroho kitategemea (1) nguvu za hamu yenu na (2) kipimo cha imani yenu.
3. **Usijaribu (peke yako) kuomba dhidi ya roho za nchi;** kwa kawaida jambo hilo linahitaji kufanywa na kanisa nzima (au kundi la makanisa katika sehemu maalum) ili kuwe na nguvu za kiroho za kutosha kulishinda giza hilo.
4. Kujua jina/majina ya roho hizo katika kiwango chochote si jambo la maana sana lakini ni muhimu **kufahamu hali halisi au aina ya kandamizo.**
5. Kiwango cha roho fulani kikiwa kikubwa sana, nguvu zaidi za kiroho zitahitajika kufunga roho hiyo.
6. **Ni lazima tuanzishe kitendo.** Kila kifungu katika Biblia kinachoeleza juu ya ombi la vita vya kiroho kinaonyesha kwamba kitendo huanzia duniani.
7. Ombi la vita vya kiroho hufanywa vyema na makundi ya waombezi wenye motisha na wa kiroho.
8. Muulize Bwana majina au hali ya roho inayokandamiza.
9. Tubu na kuungama kwa ajili ya dhambi za watu walioishi na kufa hapo awali katika sehemu hiyo.

Vifaa

Vya Kukusaidia Sana:

1. Bob Beckett, *Commitment to Conquer: Redeeming Your City by Strategic Intercession* (Chosen Books, 1997). ISBN 0800792521.
2. C. Peter Wagner, *Breaking Strongholds in Your City* (Regal Books, 1993). ISBN 0-8307-1638-6.

Vya Kukusaidia Kiasi:

3. C. Peter Wagner, *Warfare Prayer* (Regal Books, 1992). ISBN 0-8307-1513-4.
4. C. Peter Wagner, *Engaging the Enemy* (Gospel Light Publications, 1995). ISBN 0830717692
5. John Dawson, *Taking Our Cities for God* (Creation House, 1989). ISBN 0-88419-241-5.
6. Cindy Jacobs, *The Voice of God* (Regal Books, 1995): 229-51. ISBN 0-8307-1773-0.
7. Cindy Jacobs, *Possessing the Gates of the Enemy* (1991): 222-47. ISBN 0-8007-9223-8.
8. Kathie Walters, *The Spirit of False Judgement* (Good News Fellowship Ministries, 1995). ISBN 0926955957.
9. John Paul Jackson, *Needless Casualties of War* (Streams Publications, 1999). ISBN 158483-000X.
10. Neil F. Anderson and Charles M. Mylander, *Setting Your Church Free*, (Regal Books, 1994). ISBN 0830716556. Kitabu hiki kina sehemu mbili—moja ni ya kuleta uhuru kwa washirika wa kusanyiko na nyingine ni ya kuleta uhuru katika kanisa kupitia kwa hatua 7: (1) Nguvu za kanisa letu, (2) Udhaifu wetu, (3) Kumbukumbu, (4) Kutambua na Kutubu kwa ajili lya dhambi za shirika, (5) Kutambua Ushambulizi wa Kiroho kutoka kwa Adui Kwa Sababu ya Kile Ambacho Kanisa Linafanya Wakati Huu, (6) Ombi la Mpango wa Utekelezaji (7) Mikakati ya Uongozi. Kitabu hicho hakizungumzi juu ya mamlaka na nguvu au vita vya kiroho, ambalo ni kosa)